

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Udrag fra Antonius i Paris

Citation: Claussen, Sophus: "Antonius i Paris", i Claussen, Sophus: *Antonius i Paris*, udg. af Jørgen Hunosøe ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, [i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab], cop. 1990, s. 323. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen01-shoot-idm140218342136400/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Antonius i Paris

moristisk kulminere – i søvn! (jf. s. 308), eller han kan mere og mere alvorligt tale om *døden* – og i den forbindelse fylde Pietà-motivet med et indhold, hvor kvinden eller moderskikkelsen nok er fyldt med en forståelig *Vrede*, men også og kærligkomment en *vrede*, der *opløser sig i rolig Omhu* (s. 223).

Dette mørke punkt i historien oplyser Claussen i en direkte optegnelse fra maj 1894 (notesbog 33): *Mands og Kvindes Hengivelse er en altfor tarvelig Ting til at være Afslutningen paa Kærlighedsproblemet – det højeste af Kærlighed, ja den er i sig selv en saa lav og forvreden Clære, at det kunde tænkes som Helligbrøde vilde man forstyrre sin Kærligheds udelte simple Klædebon dermed. Kærligheden er en Forklarelse, to Sjæles Mættethed af den samme, kunstneriske (?) Idealisering, en unaturlig Tilstand. – –*

Og dog er Hengivelsen uundværlig for det højeste i Kærlighed. Den er det højeste, d.v.s. stundum, naar den indtræffer tilfældig, og naar den er gennemtrængt, næsten skjult af de tos Forelskethed¹⁶.

I denne driftens indre opadstigen offer jeg'et altså en del af det seksuelle begær – til selvet for at opnå større indsigt og frihed. Målet er at vække *den indre modsatkonethed*, som Jes Bertelsen vist rigtigt udtrykker det¹⁷. Denne modsatkonethed (mandens anima) eksponeres af den – i dette tilfælde – kvinde, manden er forelsket i. Den fascination, hun udøver, bliver da et billede på de latente kræfter og muligheder, der ligger indlejret i hans underbevidsthed. Det betyder imidlertid ikke, at de to ikke mødes. De møder blot hinanden på et andet plan – et åndeligt, hvor de sammen – måske – bryder igennem til en generel mystisk oplevelse af alts enhed¹⁸ – hvad der ikke udelukker hengivenhed og omhed på det nære plan.

Bjergbestigningsberetningerne i *Valfart* illustrerer disse tærskel- og offersituationer, som Clara vel at mærke *uden Vrede* følger og forunderligt nok er fortrolig med. Således kaster hun med foragt den frivole hotelejerens roser ud i havet: hun og Silvio modtager ikke tilbuddet om adspredelse på *de billigste Betingelser* (s. 279). Ja, Clara finder ganske vist ikke døden, men Silvio ved sin side efter sin drøm (*klæd dig i Rosenrødt*) – men hun er dog som nævnt parat *til at vandre lige ind i Døden* – hvad de da gør – *solphedede og skønhedsforfulgte*. Havet – lidenskabernes element – følger dem stadig, men også solen, hvis strålekraft stadig intensiveres. Solen som urbillede på en højere bevidsthed, der gennemlyser den mørke seksualdrift.

I dette sære kærligheds møde – som ikke opnår varighed og bor-

gerlig synlighed – forbindes en indadvendt og selvbevidst længsel med længslen efter kropslig hengivelse. Clara følger Silvio – og med *Varmeledninger* til sanselighed og natur hæver de sig gradvis op over det, som tidligere blev kaldt den ydre nødvendighed – og frigør sig vel fra den. *Jeg'et* (kursiveret s. 271) – forstået som den del af personligheden, som er blændet eller forvirret af illusoriske interesser – skal ikke følge med; til gengæld oplever Silvio en harmoni på et højere plan; han føler sig *som en nyfødt*, som sig *selv* – og med denne tro på en balance i tilværelsen bliver hans – og Claussens – ord om *en aandelig Verdensorden* (s. 280), *en Slags sublim Matematik* (jf. s. 339) pludselig forståelige. Fra natten er han kommet ud i lyset og kan på baggrund af denne transcendens prise *den heroiske Tid* – og træde ind i det ny århundrede med forventninger – som nok har realitet, som han selv prøvede at realisere, men som knapt er blevet realiseret endnu.

VI. Modtagelsen

Allerede omkring årsskiftet 1894-1895 havde Claussen fået samlet sine *Naive Breve* til en bog – og sendte dem i januar til P.G. Philipsens Forlag. Afslaget foreligger i brev af 31.1.1895: forlæggeren synes ikke, at *de har det blivende Værd, som vilde ubetinget berettige dem til Bogudgivelse* (FL:CJ 30).

Samme holdning indtog forlæggeren Ernst Bojesen (i brev af 25.3.1895) – ikke fordi han ikke syntes, at der var talent i rejsebrevene – men fordi *den lille Kreds som har Interesse af saadanne Journalist-Artikler, alt har læst disse i Politiken* (FL:CJ 35).

Jacob Hegel hos Gyldendal havde også sine betænkeligheder – men skiftede mening i løbet af efteråret 1895 – og Claussen havde da straks sine planer mht. illustrationer og udstyr. Tegningerne af Verlaine og Cazals vedlægges i brev af 8.10.1895, og samtidig meddeler han, at han har *skrevet til Paris efter et Fotografi af Christophes Le Masque* (...) *Hun er ogsaa Muse* (...). Desuden vil han gerne forsyne bogen med den dedikation til Herman Bang, som nævnes her s. 342 (FL:CJ 44). Dedikationen blev ændret, og i stedet for *Masken* indsattes Medicfontænen som frontispice, men digterens ønske skulle nu være imødekommet: se s. 302.

Antonius i Paris udkom da 1.2.1896 – og allerede senere på foråret